

ผลของการให้ความรู้แก่การด้วยรุ่นหลังคลอดครรภ์แรก โดยใช้ระบบงานการกลุ่ม
ต่อความรู้และการตอบสนองสื่อสัญญาณทางรัก

ทัศนา หลีกวน

TH0009235

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว

๒๒ พ.ศ. ๒๕๔๗ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนูรูฟ้า

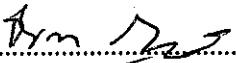
180126 เมษายน 2547

ISBN 974-383-528-8

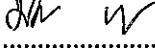
គិតសិទ្ធិថា ត្រូវបានបង្កើតឡើង

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ของ ทศนา หลีกคำ ฉบับนี้ได้ เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว ของมหาวิทยาลัยนูรพา ได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....
.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วัชระสินธุ์)

.....
.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนีรัตน์ ภาคชูป)

.....
.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณา เดียวอิศรศ)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....
.....ประธาน

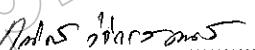
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วัชระสินธุ์)

.....
.....กรรมการ

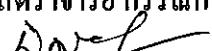
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนีรัตน์ ภาคชูป)

.....
.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณา เดียวอิศรศ)

.....
.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ กรรษิกา วิจิตรสุคนธ์)

.....
.....กรรมการ

(ดร. พิมพ์ หอมจำปา)

บันทึกวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว ของมหาวิทยาลัยนูรพา

.....
.....คณบดีบันทึกวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่..12..เดือน..มิถุนายน.. พ.ศ.2547

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนและส่งเสริมวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำภาคต้น ปีการศึกษา 2546

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จินตนา วัชรatinนี้
และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณีรัตน์ ภาคภูป และรองศาสตราจารย์ ดร.วรรณี เดียวอิศเรศ
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาข้อเสนอแนะ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง
อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนสนับสนุนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา
ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใจและประทับใจในความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง
ณ ที่นี่ และกราบขอบพระคุณคณะกรรมการทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้ แนวคิด และประสบการณ์
อันเป็นพื้นฐานความรู้ในการทำวิทยานิพนธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือ
ที่ใช้ในการวิจัยพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
ทุกท่านที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอบพระคุณเจ้าหน้าที่หอผู้ป่วยสูติกรรม โรงพยาบาลโพธาราม และเจ้าหน้าที่หอผู้ป่วย
สูติ-นรีเวช โรงพยาบาลบ้านโป่ง ที่อำนวยความสะดวกในการทดสอบเครื่องมือการวิจัยและ
เก็บข้อมูลเป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี่

ขอบพระคุณผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลบ้านโป่ง
ที่ให้โอกาสการศึกษาต่อ ขอบคุณพี่ ๆ น้อง ๆ หอผู้ป่วยสูติ-นรีเวชทุกท่านที่ให้กำลังใจตลอดจน
รับภาระงานแทนผู้วิจัยขณะศึกษา และขอบคุณบ้านพิตรวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพาที่ให้ทุน
สนับสนุนการวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้กราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่มอบความรักความห่วงใย ให้กำลังใจ
แก่ผู้วิจัยตลอดมา และขอขอบคุณพี่ ๆ น้อง ๆ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาระบบทรร
รวมทั้งผู้ที่ยังไม่ได้ถ้าวันที่มีส่วนช่วยเหลือ เอื้ออาทร และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอด
เวลาที่ศึกษา

ทัศนา หลีกวน

44910082: สาขาวิชา: การพยาบาลครอบครัว; พย.ม. (การพยาบาลครอบครัว)

คำสำคัญ: ความรู้เกี่ยวกับสื่อสัญญาณทางก/มารดาวัยรุ่นหลังคลอดครรภ์แรก/กระบวนการกรุ่น การตอบสนองสื่อสัญญาณทางก

ทัศนา หลีก่อน: ผลการให้ความรู้แก่แม่ดาวัยรุ่นหลังคลอดครรภ์แรก โดยใช้กระบวนการกรุ่นต่อความรู้และการตอบสนองสื่อสัญญาณทางก (THE EFFECT OF PROVIDING KNOWLEDGE TO PRIMIPARA ADOLESCENT MOTHERS BY USING GROUP PROCESS ON MATERNAL KNOWLEDGE AND RESPONSE TO INFANT CUES) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: จันทนा วัชรสินธุ์, Ph.D., นพีรัตน์ ภาคญป, ปช.ด., วรรณี เตียวอิศเรศ, Ph.D. หน้า ๔๓ พ.ศ. ๒๕๔๗. ISBN 974-383-528-8

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับสื่อสัญญาณทางก และการตอบสนองสื่อสัญญาณทางกของมารดาวัยรุ่นหลังคลอดครรภ์แรก ระหว่างกลุ่มที่มีการให้ความรู้โดยใช้กระบวนการกรุ่นกับกลุ่มที่มีการให้ความรู้ในรูปแบบเดิมของโรงพยาบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาวัยรุ่นอายุ ๑๕ – ๑๙ ปีหลังคลอดบุตรคนแรก ที่พักฟื้นหลังคลอดในหอผู้ป่วยสูติ-นรีเวช โรงพยาบาลบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำนวน 40 คน โดยสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายเข้ากลุ่มควบคุมจำนวน 20 คน ซึ่งได้รับความรู้ในรูปแบบเดิมของโรงพยาบาล และเข้ากลุ่มทดลองจำนวน 20 คน ซึ่งได้รับความรู้เกี่ยวกับสื่อสัญญาณทางก และการตอบสนองสื่อสัญญาณทางกโดยใช้กระบวนการกรุ่น กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อสัญญาณทางกและการตอบสนองสื่อสัญญาณทางก ทั้งก่อนและหลังการทดลอง ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (*t-test*) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. มารดาวัยรุ่นหลังคลอดครรภ์แรกกลุ่มที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับสื่อสัญญาณทางก และการตอบสนองสื่อสัญญาณทางกโดยใช้กระบวนการกรุ่น มีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับสื่อสัญญาณทางก สูงกว่ากลุ่มมารดาที่มีการให้ความรู้ในรูปแบบเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. มารดาวัยรุ่นหลังคลอดครรภ์แรกกลุ่มที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับสื่อสัญญาณทางก และการตอบสนองสื่อสัญญาณทางก โดยใช้กระบวนการกรุ่น มีค่าเฉลี่ยคะแนนการตอบสนองสื่อสัญญาณทางกสูงกว่ากลุ่มมารดาที่มีการให้ความรู้ในรูปแบบเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การให้ความรู้โดยใช้กระบวนการกรุ่น สามารถเพิ่มความรู้เกี่ยวกับสื่อสัญญาณทางกและการตอบสนองสื่อสัญญาณทางกได้ และจะเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้มารดา มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อสัญญาณทางก และสามารถตอบสนองสื่อสัญญาณทางกได้ถูกต้อง รวมทั้งเป็นการส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างมารดาและทารก ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาการของทารกในครรภ์ต่างๆ

44910082: MAJOR: FAMILY NURSING; M.NS. (FAMILY NURSING)

KEYWORDS: KNOWLEDGE OF INFANT CUES/PRIMIPARA ALDOLESCENT MOTHERS/
GROP PROCESS/RESPONSE TO INFANT CUES.

THATSANA LEEKUAN: THE EFFECT OF PROVIDING KNOWLEDGE TO PRIMIPARA ALDOLESCENT MOTHERS BY USING GROUP PROCESS ON MATERNAL KNOWLEDGE AND RESPONSE TO INFANT CUES. THESIS ADVISORS: CHINTANA WACHARASIN, Ph.D., MANEERAT PHAKTOOP, Ph.D., WANNEE DEOISRES, Ph.D.
113 P. 2004. ISBN 974-383-528-8

The purpose of this quasi-experimental research was to study the effect of providing knowledge by group process on maternal Knowledge and response to infants cues of the primipara adolescent mothers who were in an experimental group in to those in a control group. The sample consisted of 40 primipara adolescent mothers at ages of 15 –19 staying at paueperium - gynae ward in Banpong Hospital Ratchaburi province. The study mothers were randomly assigned to either the control or experimental group. The 20 samples who were in the control group received regular postpartum care service of the hospital and the other 20 samples joined in the experimental group and received knowledge about infant cues and response by means of group process. The samples in both groups were assessed knowledge and response to infant cues at intake and two weeks after using questionnaires. Data were analyzed in term of percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The results of the study revealed that:

1. The primipara adolescent mothers in the experimental group had significantly higher mean scores of knowledge about infant cues after the experiment than the control group ($p < .05$).
2. The primipara adolescent mothers in the experimental group had significantly higher mean scores of response to infant cues after the experiment than the control group ($p < .05$).

The finding from this study suggested that participating in the group process could enhance the knowledge and response to infant cues among primipara adolescent mothers. This study also provided ways to enhance mothers' knowledge and response to infant cues which in turn effective interaction between adolescent mothers and their infant there by, promoting growth and development of this very young group of population.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	๑
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๒
สารบัญ.....	๓
สารบัญตาราง.....	๔
สารบัญภาพ.....	๕
บทที่	
1 บทนำ.....	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	๖
สมมติฐานของการวิจัย.....	๗
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	๗
ขอบเขตของการวิจัย.....	๘
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	๘
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	๘
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	๙
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๑๑
ทารกแรกเกิด.....	๑๑
วัยรุ่นและการเป็นมารดาวัยรุ่น.....	๒๒
แนวคิดของการให้ความรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม.....	๓๓
การให้ความรู้ในรูปแบบเดิมของโรงพยาบาล.....	๔๓
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	๔๗
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	๔๘
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	๔๘
การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	๕๐
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	๕๐
ขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย.....	๕๒
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	๕๕

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	56
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
5 สรุปและอภิปรายผล.....	67
สรุปผลการวิจัย.....	67
อภิปรายผล.....	68
ข้อเสนอแนะ.....	72
บรรณานุกรม.....	74
ภาคผนวก.....	85
ภาคผนวก ก.....	86
ภาคผนวก ข.....	88
ภาคผนวก ค.....	90
ภาคผนวก ง.....	94
ภาคผนวก จ.....	109
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	113

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ตัวอย่างสื่อสัญญาณหารเรอกิจจนถึงวัยหัดเดิน (0-3 ปี).....	15
2 สื่อสัญญาณหารกที่แสดงออกอย่างชัดเจนและไม่ชัดเจนจำแนกตามการแสดงออกของหารกในเรื่องต่าง ๆ	19
3 จำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะประชากร สำคัญ และเศรษฐกิจ จำแนกตามอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ลักษณะครอบครัว และรายได้ครอบครัวต่อเดือน.....	57
4 จำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสมการการเลี้ยงดูเด็ก การได้รับความรู้ในการเลี้ยงดูเด็ก ระยะเวลาในการเลี้ยงบุตร ความพร้อมในการเลี้ยงบุตร และความพึงพอใจในบุตร.....	59
5 จำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างหารก จำแนกตามอายุครรภ์การดาวน์อัคกอด อายุ เพศ น้ำหนักแรกเกิดความยาวรอบศีรษะความยาวของลำตัว.....	61
6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับสื่อสัญญาณหารกของมารดาวัยรุ่นหลังคลอดครรภ์แรก ในระยะก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	63
7 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความแตกต่างของผลต่างคะแนนความรู้เกี่ยวกับสื่อสัญญาณหารกในระยะก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	64
8 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการตอบสนองสื่อสัญญาณหารกของมารดาวัยรุ่นหลังคลอดครรภ์แรก ในระยะก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	65
9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความแตกต่างของผลต่างคะแนนการตอบสนองสื่อสัญญาณหารกในระยะก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	66

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	54